

Välfärdsområdesfullmäktige 07.10.2025

**Svar på den av ledamot Westerholm och 32 andra ledamöter
inlämnade fullmäktigemotionen "Allas mänskliga rättigheter och
grundläggande fri- och rättigheter ska tryggas!"**

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):
Mustakari-Ilovuori Anu
Puurunen Veli-Pekka

Beslutsförslag

Välfärdsområdesfullmäktige beslutar

1. anteckna för kännedom välfärdsområdesstyrelsens svar på
fullmäktigemotionen

Svar på fullmäktigemotionen

Bakgrund

I den av ledamot Westerholm och 32 andra ledamöter
undertecknade fullmäktigemotionen föreslås det att Västra
Nylands välfärdsområde ska trygga papperslösa personers rätt
till nödvändiga hälso- och sjukvårdstjänster i enlighet med
riksdagens svar Rsv 191/2022 rd, det vill säga i den
omfattning som avses i lagen som trädde i kraft den 1 januari
2023.

Enligt gällande lagstiftning kan vuxna papperslösa personer
utöver brådskande vård få sådana icke-brådskande tjänster
som en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården
anser vara nödvändiga med tanke på personens hälsotillstånd
och vistelsens längd. Nödvändiga icke-brådskande tjänster har
ansetts omfatta åtminstone tjänster som rör graviditet och
förlossning, tjänster för nödvändig behandling av
långtidssjukdomar och andra sjukdomar samt de
hälsoundersökningar och vaccinationer enligt lagen om
smittsamma sjukdomar som behövs för att skydda samhället.
Bedömningen av nödvändig icke-brådskande vård baserar sig
på en bedömning från fall till fall av en yrkesutbildad person
inom hälso- och sjukvården. Personer som har för avsikt att
komma till Finland uttryckligen för att få vård har inte rätt att

få nödvändig icke-brådiskande vård. Papperslösa barn har rätt till hälso- och sjukvårdstjänster på samma grunder som de minderåriga som har hemkommun i Finland.

Enligt regeringens proposition som behandlas av riksdagen (RP 50/2025 rd) skulle rätten till andra än brådiskande social- och hälsovårdstjänster samt till social trygghet slopas för personer som olagligt vistas i landet, vilket innebär att man skulle återgå till rättsläget före föregående valperiod. Regeringens proposition lämnades till riksdagen den 15 maj 2025, och riksdagen höll en remissdebatt om propositionen den 27 maj 2025. Ärendet remitterades till social- och hälsovårdsutskottet, som ska få ett utlåtande av grundlagsutskottet.

Välfärdsområdesstyrelsen har vid sitt sammanträde den 3 februari 2025 § 8 lämnat ett utlåtande till social- och hälsovårdsministeriet om regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om ordnande av social- och hälsovård och 20 § i lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård. I utlåtandet stöder Västra Nylands välfärdsområde begränsningen av de icke-brådiskande hälso- och sjukvårdstjänster som erbjuds tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i landet i enlighet med regeringens proposition. Enligt 42 § 24 punkten i förvaltningsstadgan ska välfärdsområdesstyrelsen besluta om givande av utlåtanden i viktiga frågor som gäller hela välfärdsområdet.

Serviceområdets åsikt om frågorna som framställs i motionen

Serviceområdesdirektören för gemensamma social- och hälsovårdstjänster har den 12 oktober 2022 § 1/2022 lämnat ett utlåtande om regeringens proposition, som ligger som grund för den gällande lagstiftningen om hälso- och sjukvårdstjänster för papperslösa personer (RP 112/2022 rd). I utlåtandet konstaterades att lagpropositionen förtydligade rättsgrunden för att ordna hälso- och sjukvårdstjänster för de berörda personerna och att lagändringarna var motiverade och kan understödjas. Av kommunerna i välfärdsområdet har åtminstone Esbo erbjudit nödvändig icke-brådiskande vård till papperslösa personer redan före lagstiftningen som trädde i kraft den 1 januari 2023.

Serviceområdet för gemensamma social- och hälsovårdstjänster anser att den nivå på hälso- och sjukvårdstjänsterna för papperslösa personer som säkerställs av den nuvarande lagstiftningen är ändamålsenlig. Serviceområdets ståndpunkt är att även personer som vistas olagligt i landet borde ha tillgång till behandling av kroniska sjukdomar. Bristen på nödvändig icke-brådiskande vård kan leda till att brådiskande vård blir nödvändig, vilket inte endast medför mänskligt lidande utan också kan resultera i högre

kostnader än om sjukdomen hade behandlats i tid. Genom att erbjuda nödvändig icke-brådskande vård kan man förhindra att sjukdomar utvecklas till ett stadium som kräver kostsam specialistvård. Att undanhålla sådan vård för personer med kroniska sjukdomar riskerar att leda till fler svåra, svårbehandlade och kostsamma sjukdomsfall.

I och med lagstiftningen som avses i regeringens proposition (RP 50/2025 rd) borde yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården framöver kunna bedöma när det är fråga om nödvändig icke-brådskande vård om det på grund av personens hälsotillstånd eller funktionsnedsättning skulle vara uppenbart oskäligt att vägra personen vård eller om hälsan för en annan person eller befolkningen eller välfärden för en minderårig vars omsorg personen svarar för allvarligt skulle äventyras av att personen vägras vård. Bestämmelsen lägger ett stort ansvar på enskilda vårdgivare och kan leda till komplexa gränsdragningar och tolkningsproblem, där lösningarna förutsätter resurser som riktats till bedömning av vårdbehov och patientarbete.

Att ordna icke-brådskande vård för papperslösa personer har inte orsakat betydande kostnader för serviceområdet för gemensamma social- och hälsovårdstjänster. De totala kostnaderna för papperslösa personers hälso- och sjukvård i hela Finland har uppskattats till cirka en miljon euro, men som det konstateras i regeringens proposition (RP 50/2025 rd, s. 24), kan man utifrån uppgifter från Folkpensionsanstalten inte uppskatta hur stor del av vården varit brådskande och hur stor del nödvändig icke-brådskande vård. I regeringens proposition konstateras det vidare (s. 26) att lagförslaget bara gäller en liten grupp människor, och därför uppskattas det inte just ha någon inverkan på till exempel välfärdsområdenas behov av personalresurser.

Sammanfattning

Serviceområdet för gemensamma social- och hälsovårdstjänster anser att den nivå på hälso- och sjukvårdstjänsterna för papperslösa personer som säkerställs av den nuvarande lagstiftningen är ändamålsenlig. Att fortsätta erbjuda icke-brådskande vård i enlighet med den nuvarande lagstiftningen medför inga betydande konsekvenser för serviceområdets ekonomi eller behovet av personalresurser.

och

2. konstatera att fullmäktigemotionen är slutbehandlad.

Beslut

Redogörelse

Bilaga

- 1 Ledamot Westerholms fullmäktigemotion: Allas mänskliga rättigheter och grundläggande fri- och rättigheter ska tryggas!

Tilläggsmaterial

För kännedom

Verkställighet

Beslutshistoria

Välfärdsområdesstyrelsen 15.09.2025 § 210

§ 210

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):

Beslutsförslag

Välfärdsområdesdirektör Svahn Sanna

Välfärdsområdesstyrelsen beslutar ge följande svar på fullmäktigemotionen:

Svar på fullmäktigemotionen

Bakgrund

I den av ledamot Westerholm och 32 andra ledamöter undertecknade fullmäktigemotionen föreslås det att Västra Nylands välfärdsområde ska trygga papperslösa personers rätt

till nödvändiga hälso- och sjukvårdstjänster i enlighet med riksdagens svar RSV 191/2022 rd, det vill säga i den omfattning som avses i lagen som trädde i kraft den 1 januari 2023.

Enligt gällande lagstiftning kan vuxna papperslösa personer utöver brådskande vård få sådana icke-brådskande tjänster som en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården anser vara nödvändiga med tanke på personens hälsotillstånd och vistelsens längd. Nödvändiga icke-brådskande tjänster har ansetts omfatta åtminstone tjänster som rör graviditet och förlossning, tjänster för nödvändig behandling av långtidssjukdomar och andra sjukdomar samt de hälsoundersökningar och vaccinationer enligt lagen om smittsamma sjukdomar som behövs för att skydda samhället. Bedömningen av nödvändig icke-brådskande vård baserar sig på en bedömning från fall till fall av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. Personer som har för avsikt att komma till Finland uttryckligen för att få vård har inte rätt att få nödvändig icke-brådskande vård. Papperslösa barn har rätt till hälso- och sjukvårdstjänster på samma grunder som de minderåriga som har hemkommun i Finland.

Enligt regeringens proposition som behandlas av riksdagen (RP 50/2025 rd) skulle rätten till andra än brådskande social- och hälsovårdstjänster samt till social trygghet slopas för personer som olagligt vistas i landet, vilket innebär att man skulle återgå till rättsläget före föregående valperiod. Regeringens proposition lämnades till riksdagen den 15 maj 2025, och riksdagen höll en remissdebatt om propositionen den 27 maj 2025. Ärendet remitterades till social- och hälsovårdsutskottet, som ska få ett utlåtande av grundlagsutskottet.

Välfärdsområdesstyrelsen har vid sitt sammanträde den 3 februari 2025 § 8 lämnat ett utlåtande till social- och hälsovårdsministeriet om regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om ordnande av social- och hälsovård och 20 § i lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård. I utlåtandet stöder Västra Nylands välfärdsområde begränsningen av de icke-brådskande hälso- och sjukvårdstjänster som erbjuds tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i landet i enlighet med regeringens proposition. Enligt 42 § 24 punkten i förvaltningsstadgan ska välfärdsområdesstyrelsen besluta om givande av utlåtanden i viktiga frågor som gäller hela välfärdsområdet.

Serviceområdets åsikt om frågorna som framställs i motionen

Serviceområdesdirektören för gemensamma social- och hälsovårdstjänster har den 12 oktober 2022 § 1/2022 lämnat ett utlåtande om regeringens proposition, som ligger som

grund för den gällande lagstiftningen om hälso- och sjukvårdstjänster för papperslösa personer (RP 112/2022 rd). I utlåtandet konstaterades att lagpropositionen förtydligade rättsgrunden för att ordna hälso- och sjukvårdstjänster för de berörda personerna och att lagändringarna var motiverade och kan understödjas. Av kommunerna i välfärdsområdet har åtminstone Esbo erbjudit nödvändig icke-brådslande vård till papperslösa personer redan före lagstiftningen som trädde i kraft den 1 januari 2023.

Serviceområdet för gemensamma social- och hälsovårdstjänster anser att den nivå på hälso- och sjukvårdstjänsterna för papperslösa personer som säkerställs av den nuvarande lagstiftningen är ändamålsenlig. Serviceområdets ståndpunkt är att även personer som vistas olagligt i landet borde ha tillgång till behandling av kroniska sjukdomar. Bristen på nödvändig icke-brådslande vård kan leda till att brådslande vård blir nödvändig, vilket inte endast medför mänskligt lidande utan också kan resultera i högre kostnader än om sjukdomen hade behandlats i tid. Genom att erbjuda nödvändig icke-brådslande vård kan man förhindra att sjukdomar utvecklas till ett stadium som kräver kostsam specialistvård. Att undanhålla sådan vård för personer med kroniska sjukdomar riskerar att leda till fler svåra, svårbehandlade och kostsamma sjukdomsfall.

I och med lagstiftningen som avses i regeringens proposition (RP 50/2025 rd) borde yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården framöver kunna bedöma när det är fråga om nödvändig icke-brådslande vård om det på grund av personens hälsotillstånd eller funktionsnedsättning skulle vara uppenbart oskäligt att vägra personen vård eller om hälsan för en annan person eller befolkningen eller välfärden för en minderårig vars omsorg personen svarar för allvarligt skulle äventyras av att personen vägras vård. Bestämmelsen lägger ett stort ansvar på enskilda vårdgivare och kan leda till komplexa gränsdragningar och tolkningsproblem, där lösningarna förutsätter resurser som riktats till bedömning av vårdbehov och patientarbete.

Att ordna icke-brådslande vård för papperslösa personer har inte orsakat betydande kostnader för serviceområdet för gemensamma social- och hälsovårdstjänster. De totala kostnaderna för papperslösa personers hälso- och sjukvård i hela Finland har uppskattats till cirka en miljon euro, men som det konstateras i regeringens proposition (RP 50/2025 rd, s. 24), kan man utifrån uppgifter från Folkpensionsanstalten inte uppskatta hur stor del av vården varit brådslande och hur stor del nödvändig icke-brådslande vård. I regeringens proposition konstateras det vidare (s. 26) att lagförslaget bara gäller en liten grupp människor, och därför uppskattas det inte just ha

någon inverkan på till exempel välfärdsområdenas behov av personalresurser.

Sammanfattning

Serviceområdet för gemensamma social- och hälsovårdstjänster anser att den nivå på hälso- och sjukvårdstjänsterna för papperslösa personer som säkerställs av den nuvarande lagstiftningen är ändamålsenlig. Att fortsätta erbjuda icke-brådslande vård i enlighet med den nuvarande lagstiftningen medför inga betydande konsekvenser för serviceområdets ekonomi eller behovet av personalresurser.

Dessutom beslutar välfärdsområdesstyrelsen föreslå välfärdsområdesfullmäktige att välfärdsområdesfullmäktige beslutar

1. anteckna välfärdsområdesstyrelsens svar på fullmäktigemotionen för kännedom och
2. konstatera att fullmäktigemotionen är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Välfärdsområdesstyrelsen godkände beslutsförslaget enhälligt.

Redogörelse

Fullmäktigeledamot Westerholm och 32 andra fullmäktigeledamöter har vid välfärdsområdesfullmäktiges sammanträde den 10 juni 2025 § 69 lämnat in motionen "Allas mänskliga rättigheter och grundläggande fri- och rättigheter ska tryggas!". I fullmäktigemotionen föreslås det att välfärdsområdet ska trygga papperslösa personers rätt till nödvändiga hälso- och sjukvårdstjänster i enlighet med riksdagens svar RSv 191/2022 rd, det vill säga i den omfattning som avses i lagen som trädde i kraft den 1 januari 2023.

Enligt 26 § i förvaltningsstadgan har fullmäktigeledamöterna rätt att lämna in motioner i frågor som hänför sig till välfärdsområdets verksamhet. På en motion som inte påverkar budgeten och som undertecknats av minst 15 fullmäktigeledamöter ska välfärdsområdesstyrelsen så fort som möjligt men senast ett halvt år efter att motionen lämnats in förelägga ett svar för behandling i välfärdsområdesfullmäktige.

Bilaga

Tilläggsmaterial

**För kännedom
Verkställighet**

Beslutshistoria